

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ**

СИЛАБУС

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИДАКТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Шифр і назва спеціальності	011 Освітні, педагогічні науки
Назва освітньої програми	Освітні, педагогічні науки
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Цикл дисципліни	Вибіркові навчальні дисципліни за вибором здобувача
Шифр за навчальним планом	1.9.
курс 2	
семестр(и) вивчення III-IV	
загальна кількість годин 120	
кредитів 4	
з них аудиторних 40	
поза аудиторних 80	

Харків – 2020 рік

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Силабус розроблений на підставі навчальної програми «Теоретичні основи дидактичних досліджень» затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол № 4 від «30» червня 2020 року

Розробник силабусу: доктор педагогічних наук, професор Золотухіна С.Т.,
кандидат педагогічних наук, доцент Кін О.М.,
доктор педагогічних наук, професор Ткачова Н.О.

Силабус затверджений на засіданні кафедри педагогіки

Протокол від. “_28_” серпня 2020 року № _1_

Завідувач кафедри

доктор педагогічних наук, професор
Золотухіна С. Т.

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА НАЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІБ викладача	Золотухіна Світлана Трохимівна
Кафедра	Педагогіки
Посада	Завідувач кафедри
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	Професор
Наукові інтереси	Дидактика вищої школи в історичному дискурсі; організація науково-дослідної роботи викладачів й студентів

Навчальний корпус	В
Адреса	вул. Валентинівська 2
№ кабінету	315
Контактна інформація:	
e-mail:	kaf_pedagogik@ukr.net

ПІБ викладача	Кін Олена Миколаївна
Кафедра	Педагогіки
Посада	Доцент кафедри
Науковий ступінь	Кандидат педагогічних наук
Вчене звання	Доцент
Наукові інтереси	Організація громадської діяльності студентської, учнівської молоді. Проблеми самоврядування в закладах освіти

Навчальний корпус	В
Адреса	вул. Валентинівська 2
№ кабінету	315
Контактна інформація:	
e-mail:	kin_f@ukr.net

ПІБ викладача	Ткачова Наталія Олександрівна
Кафедра	Педагогіки
Посада	Професор кафедри
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	Професор
Наукові інтереси	Педагогічна акмеологія. Компетентністний підхід.

Навчальний корпус	В
Адреса	вул. Валентинівська 2
№ кабінету	315
Контактна інформація:	
e-mail:	tkachna2015@ukr.net

3. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення програмного матеріалу необхідним для здобувачів вищої освіти є:

- відвідування усіх лекцій і семінарсько-практичних занять курсу;
- інформування викладача заздалегідь про відсутність за поважних причин на заняттях, а в разі хвороби надання довідки;
- самостійне вивчення матеріалу пропущеного заняття;
- регулярний перегляд лекційного матеріалу, вивчення наданого викладачем переліку літератури з можливим використанням також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих;
- систематичне та регулярне виконання наданих викладачем завдань до лекційних та семінарсько-практичних занять, у будь-якому випадку дотримання усіх строків визначених для виконання усіх видів самостійних робіт, передбачених курсом (при невчасному виконанні наданих викладачем завдань бали знижуються);
- дотримання положення про академічну доброчесність ХНПУ імені Г.С.Сковороди. URL:
<http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/buhgalteria/polozhennya.pdf>
(виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману);
- активна участь у навчальному процесі, конструктивна підтримка зворотного зв'язку на всіх заняттях;
- встановлення взаємин між викладачем та іншими учасниками освітнього процесу на основі співробітництва та взаєморозуміння;
- обов'язкова участь у контрольних заходах поточного, підсумкового контролю;
- накопичення у процесі вивчення курсу не нижче ніж 60 балів.

4. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити (Prerequisite). Викладання навчальної дисципліни «Теоретичних основи дидактичних досліджень» передбачає наявність вищої освіти, тобто систематизованими знаннями про природу, людину, суспільство, культуру, які відображають об'єктивну картину світу.

Особливого значення набувають розділи курсу «Педагогіка», які були спрямовані на формування системи науково-теоретичних знань з дидактики, її основних категорій і понять, розкриття особливостей організації навчального процесу.

Засвоєння презентованої дисципліни полегшують такі курси: «Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проєктів», «Сучасні педагогічні технології в освіті», «Науковий СтендАП (Science Slam)», «Дизайн науково-педагогічного мислення», що викладаються для здобувачів третього науково-освітнього рівня у першому та другому семестрах.

Постреквезитом (Postrequisite) навчальної дисципліни є курси: «Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів», «Грантова та проєктна діяльність», «Педагогічний експеримент і методи математичної статистики», «Дидактика вальдорфської школи». Також набуті компетентності стануть у нагоді при виконанні завдань науково-викладацької практики.

5. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформація про курс. Курс рекомендовано здобувачам вищої освіти третього (науково-освітнього) рівня із спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Тривалість курсу 120 годин (4 кредити ECTS).

Призначення навчальної дисципліни: формування цілісного уявлення про організацію наукових досліджень в галузі дидактики, вивчення теоретико-методологічних основ наукового дослідження, оволодіння комплексною методикою проведення самостійного наукового дослідження та порядком представлення його результатів.

Мета вивчення навчальної дисципліни: здатність на основі концептуальних методологічних знань в галузі 01 Освіта/Педагогіка здійснювати теоретичний аналіз дидактичних явищ і процесів, розв'язувати комплексні проблеми в дослідній діяльності і професійній практиці.

Завдання вивчення навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів наукового ступеня доктора філософії з методологічними засадами, науковим апаратом, методами, видами дидактичних досліджень, вимогами до оформлення їх результатів; опанування здобувачами методологією і технологією проведення дидактичного дослідження із дотриманням принципів академічної доброчесності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються програмні компетентності:

ІК здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду;

ЗК4 здатність обґрунтовувати культурно-антропологічні смисли та ідеї Європи, питання інтеркультурної комунікації та антропологічного виміру мультикультуризму, а також національних традицій у контексті інтернаціоналізації та становлення культури суспільства знань;

ЗК9 здатність проявляти творчий підхід до розроблення освітніх технологій та їх реалізації в процесі виконання посадових обов'язків наукового співробітника, науково-педагогічного працівника;

ЗК10 здатність виявляти прогресивні освітні ідеї світової та вітчизняної педагогічної спадщини, порівнювати, виокремлювати цінні доробки дослідників, аналізувати їх і творчо використовувати у професійній діяльності;

ФК14 інтегровані знання з історії педагогіки, порівняльної педагогіки, інноватики в галузі освіти, методології науково-педагогічного дослідження;

ФК18 знання інноваційних освітніх тенденцій і напрямів, наукових засад управління й забезпечення якості освіти, способів їх реалізації в практиці загальної середньої та вищої школи;

ФК22 здатність відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу, грамотно вибудовувати власні наукові та методичні тексти.

Результати навчання:

ПРН4 – продемонструвати знання лексичних, граматичних, стилістичних структур, що є необхідними для адекватного вираження відповідних ідей та понять в авторських наукових текстах (усно та письмово);

ПРН6 – володіти типовими для науково-педагогічної комунікації лексико-синтаксичними моделями української та іноземних мов для вибору оптимальної мовної поведінки викладача ЗВО;

ПРН9 – володіти педагогічною рефлексією для виявлення своїх ресурсних можливостей, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, проєктування стратегій саморозвитку і професійного зростання, освіти впродовж життя;

ПРН12 – продемонструвати знання концепцій та методологічних підходів у галузі педагогіки, історії педагогіки, освітньої інноватики, уміння виявляти суперечності та тенденції розвитку освітньої галузі;

ПРН15 – застосовувати перевірені часом наукові положення представників світової та української педагогічної думки у власних дослідженнях і професійній діяльності, сприяти їх популяризації в суспільстві;

ПРН17 – використовувати досягнення педагогічної інноватики у власній науковій та педагогічній діяльності, осмислювати теоретичну і практичну значущість освітніх нововведень, генерувати і презентувати власні інноваційні ідеї.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА
ДИСЦИПЛІНОЮ
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИДАКТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

(НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ)

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН4 – продемонструвати знання лексичних, граматичних, стилістичних структур, що є необхідними для адекватного вираження відповідних ідей та понять в авторських наукових текстах (усно та письмово)	Методи усного викладу знань – пояснення, лекції. Методи бесіди, роботи з літературою. Методи проблемного викладу. Метод вправ – виконання практичних завдань, тренувальних вправ, усних і письмових вправ. Частково-пошуковий, дослідницький методи	Поточний – перевірка письмових завдань, завдань самостійної роботи. Підсумковий контроль – залік у формі співбесіди

<p>ПРН6 – володіти типовими для науково-педагогічної комунікації лексико-синтаксичними моделями української та іноземних мов для вибору оптимальної мовної поведінки викладача ЗВО</p>	<p>Методи усного викладу знань – пояснення, лекція, наукова розповідь. Метод бесіди, дискусії, роботи з літературою, . Метод вправ – виконання практичних завдань, тренувальних вправ, усних і письмових вправ.</p>	<p>Поточний – усне опитування, співбесіда, перевірка письмових завдань. Підсумковий контроль – залік у формі співбесіди</p>
<p>ПРН9 – володіти педагогічною рефлексією для виявлення своїх ресурсних можливостей, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, проектування стратегій саморозвитку і професійного зростання, освіти впродовж життя</p>	<p>Методи усного викладу знань – пояснення, лекція, наукова розповідь. Метод бесіди, дискусії, роботи з літературою, . Метод вправ – виконання практичних завдань, тренувальних вправ, усних і письмових вправ.</p>	<p>Поточний – усне опитування, співбесіда, перевірка письмових завдань. Підсумковий контроль – залік у формі співбесіди</p>
<p>ПРН12 – продемонструвати знання концепцій та методологічних підходів у галузі педагогіки, історії педагогіки, освітньої інноватики, уміння виявляти суперечності та тенденції розвитку освітньої галузі</p>	<p>Методи усного викладу знань – пояснення, лекція, наукова розповідь. Метод бесіди, дискусії, роботи з літературою, . Метод вправ – виконання практичних завдань, тренувальних вправ, усних і письмових вправ. Частково-пошуковий метод.</p>	<p>Поточний – усне опитування, співбесіда, перевірка письмових завдань. Підсумковий контроль – залік у формі співбесіди</p>
<p>ПРН15 – застосовувати перевірені часом наукові положення представників світової</p>	<p>Методи усного викладу знань – пояснення, лекція, наукова розповідь. Метод бесіди, дискусії,</p>	<p>Поточний – усне опитування, співбесіда, перевірка письмових завдань. Підсумковий контроль –</p>

та української педагогічної думки у власних дослідженнях і професійній діяльності, сприяти їх популяризації в суспільстві	роботи з літературою, . Метод вправ – виконання практичних завдань, тренувальних вправ, усних і письмових вправ.	залік у формі співбесіди
ПРН17 – використовувати досягнення педагогічної інноватики у власній науковій та педагогічній діяльності, осмислювати теоретичну і практичну значущість освітніх нововведень, генерувати і презентувати власні інноваційні ідеї	Метод бесіди, дискусії, роботи з літературою. Метод вправ – виконання практичних завдань, тренувальних вправ, усних і письмових вправ. Частково-пошуковий метод.	Поточний – усне опитування, співбесіда, перевірка письмових завдань. Підсумковий контроль – залік у формі співбесіди

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗПОДІЛ ГОДИН/ТЕМ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми/розділу дисципліни	Форми організації навчання в годинах				У
		Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	
Модуль 1. Методологія дидактичних досліджень						
1.	Тема 1. Поняття про методологію дидактики та її рівні. Наукові підходи і парадигми та їх місце і роль у дидактичних дослідженнях.	2		2	8	
2.	Тема 2. Поняття культури дидактичних досліджень.	2		4	8	
Модуль 2. Теоретичні основи дидактичних досліджень.						
3.	Тема 1. Особливості розвитку дидактичних досліджень: історичний аспект.	2		2	8	
...4.	Тема 2. Сучасні теорії навчання. Формальна, інформальна та неформальна освіта. Дуальна освіта.	1		2	8	
5.	Тема 3. Тематика дидактичних досліджень у контексті сучасних викликів	1		2	8	
Модуль 3. Вимоги до науково-педагогічних працівників.						
6.	Тема 1. Етичні вимоги до науковців.	2		2	8	
7.	Тема 2. Поняття про авторське право. Права та обов'язки наукових працівників	2		2	8	
Модуль 4. Організація та проведення експериментального дидактичного дослідження.						
8.	Тема 1. Визначення ступеню розробленості дидактичної проблеми і обґрунтування її актуальності..			2	8	
9.	Тема 2. Визначення наукового апарату дидактичного дослідження.	2		2	8	
10.	Тема 3. Етапи організації та проведення експериментального дослідження в дидактиці. Підходи до оцінки ефективності та вірогідності дидактичного дослідження	2		4	8	
	Усього	16		24	80	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин	Форма проведення (оглядова, проблемна та ін.)	Завдання для студентів лекції
Модуль 1. Методологія дидактичних досліджень				
1.	Тема 1. Дидактичне дослідження як процес і результат наукової діяльності. Методологічні засади процесу навчання.	2	Тематична	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспекті запропонованій літературі. Звернути увагу на питань сутність понять «дидактичне дослідження»? Методологічні засади процесу навчання. Науковий підхід? Научна парадигма?
2.	Тема 2. Поняття культури дидактичних досліджень.	2	Тематична	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспекті запропонованій літературі. Звернути увагу на питання. Загальні вимоги до викладу стилю тексту дисертації. Наукове мовлення. Приклади викладення наукових матеріалів.
Модуль 2. Теоретичні основи дидактичних досліджень				
3.	Тема 1. Особливості розвитку дидактичних досліджень: історичний аспект.	2	Тематична	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспекті запропонованій літературі.
4.	Тема 2. Сучасні теорії навчання.	1	Проблемного викладу	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспекті запропонованій літературі.
5.	Тема 3. Тематика дидактичних досліджень у контексті сучасних викликів	1	Проблемного викладу	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспекті запропонованій літературі.
Модуль 3. Вимоги до науково-педагогічних працівників.				
6.	Тема 1. Поняття про наукових і науково-педагогічних працівників. Правові, нормативні засади.	2	Тематична	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспекті запропонованій літературі.
7.	Тема 2. Поняття про авторське право.	2	Тематична, з елементами дискусії	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспекті запропонованій літературі.

Модуль 4. Організація та проведення експериментального дидактичного дослідження				
8.	Тема 2. Науковий апарат дослідження, його компоненти.	2	Тематична, з елементами бесіди	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспектах запропонованій літературі
9.	Тема 3. Етапи організації та проведення експериментального дослідження в дидактиці.	2	Тематична, з елементами бесіди	Ознайомитись з розкриттям питань теми у конспектах запропонованій літературі

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин	Форма проведення	Завдання для студентів до заняття
Модуль 1. Методологія дидактичних досліджень.				
	Тема 1. Поняття про методологію дидактики та її рівні. Наукові підходи і парадигми та їх місце і роль у дидактичних дослідженнях	2	Семінар	Підготуватися фронтальної бесіди з питаннями семінару. Індивідуальні завдання: 1. Практичне ознайомлення з науковими підходами та можливостями дидактичного дослідження: аналіз авторефератів з навчання на виділення провідних напрямків дослідження. 2. Аналіз нормативних актів освіти на визначення провідних підходів в теорії навчання. 3. Визначення можливостей теоретичних підходів власного дослідження.
3	Тема 2. Поняття культури дидактичних досліджень.	4	Семінар-бесіда	Підготуватися фронтальної бесіди з питаннями семінару. Індивідуальні завдання: 1. Роль культури дидактичних досліджень у професійній діяльності науковця. 2. Основні закономірності узагальнення результатів дидактичного дослідження. 3. Проаналізувати сутність змісту понять «культура мовлення», «научно-педагогічний стиль». 4. Визначити основні напрями бібліографічного оформлення списку використаних джерел.
Модуль 2. Теоретичні основи дидактичних досліджень.				
	Тема 1. Особливості розвитку дидактичних досліджень: історичний аспект. Теоретичний аналіз можливостей застосування дидактичних	2	Семінар-бесіда	1. Основи навчання за Коменським, Песталоцці.

	теорій у власному дослідженні.			<p>2. Теорія виховного навчання Й. Гербарта</p> <p>3. Дидактична концепція К. Ушинського</p> <p>4. Прагматична теорія Д. Дьюї:</p> <p>5. Формування пізнавальної активності творчого мислення в дослідженнях Л. Зигмунда, М. Данилова, Г. Шпінгера, І. Лернера, А. Алленстама, В. Онищука та ін.</p> <p>6. Педагогіка співробітництва (Ш. Амонашвілі, С. Соловейчик, С. Лисенкова, В. Шпінгер, М. Гузик, М. Паламарчук, В. Караковський та ін.)</p>
	Тема 2. Сучасні теорії навчання.	2	Семінар-дискусія	<p>Підготуватися до фронтальної бесіди з питань семінару</p> <p>Індивідуальні завдання</p> <p>1. Формальна, інформальна та неформальна освіта.</p> <p>2. . Розкрити особливості застосування формальної, інформальної та неформальної освіти</p> <p>3. Підготуватися до дискусії на тему «Дистанційна освіта – за та проти»</p>
	Тема 3. Тематика дидактичних досліджень у контексті сучасних викликів	2	Семінар-дискусія	<p>Підготуватися до фронтальної бесіди з питань семінару</p> <p>Індивідуальні завдання</p> <p>1. Сутність, особливості дистанційної освіти.</p> <p>2. Змішане навчання: переваги та недоліки</p> <p>3. Інтегроване навчання як предмет дослідження.</p>
Модуль 3. Вимоги до науково-педагогічних працівників.				
	Тема 1. Етичні вимоги до науковців.	2	Семінар	<p>Підготуватися до фронтальної бесіди з питань семінару</p> <p>Індивідуальні завдання</p>

				1. Обґрунтувати необхідність етичних вимог і кодексу етики науковців для наукового дослідження.
	Тема 2. Поняття про авторське право.	2	Семінар	Підготуватися фронтальної бесіди з питаннями семінару. Індивідуальні завдання: 1. Схарактеризувати права та обов'язки наукових працівників. 2. Розкрити шляхи реалізації і гарантії авторського права в педагогічній дидактиці. 3. Проаналізувати нормативну базу, що регулює дотримання авторських прав.
Модуль 4. Організація та проведення експериментального дидактичного дослідження				
	Тема 1. Визначення ступеню розробленості дидактичної проблеми і обґрунтування її актуальності.	2	Семінар.	Підготуватися фронтальної бесіди з питаннями семінару. Індивідуальні завдання: 1. Проаналізувати автореферати та визначити актуальність ступеня розробленості проблеми. 2. Визначити формулювання актуальності проблеми дидактики. 3. Схарактеризувати основні методи розшуку інформації авторефератами та висловити рекомендації щодо пошуку інформації за темою та її обробки. 4. Обґрунтувати актуальність проблеми дидактичного дослідження. 5. Обґрунтувати джерельну базу дослідження і пошуку інформації. 6. Визначити

				розробленості пр свого дидакт дослідження на застосування п різного рівня. 7. Підготуватис дискусії щодо актуа і розроб дидактичної пробле
	Тема 2. Визначення наукового апарату дидактичного дослідження.	2	Семинар	Підготуватися фронтальної бесід питаннями се Індивідуальні завдан 1. Проаналізува автореферати на п визначення на апарату. 2. Обґрунтувати наукового а власного досліджен основі наукозн підходу
	Тема 3. Етапи організації та проведення експериментального дослідження в дидактиці.	4	Семинар	Підготуватися фронтальної бесід питаннями се Індивідуальні завдан 1. Проаналізувати п до оцінки ефективн вірогідності дидакт дослідження. 2. Визначити експериментального дослідження, кожного з етапів. 3. Обґрунтувати п до оцінки ефективн вірогідності дидакт дослідження, зроби порівняльний ана межі застосування. 4. Визначити якісн кількісні результатів дослід 5. Визначити необхі власного дослі, підходів результатів і шлях реалізації.

7. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3	2	2	4	4
Робота на семінарському занятті	15	3	45	3	45	2	30	4	60
Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40	12	60	8	40	12	60
Виконання модульної роботи									
Виконання ІНДЗ									
Максимальна кількість балів			90		110		74		126
Максимальна кількість балів 400 X									
Розрахунок коефіцієнта: $K=0.15$ $K*X=60$									

Розподіл рейтингових балів за видами контролю
 Кількість балів на семінарському занятті – 15 балів за семінар.
 Кількість балів за самостійну роботу – 5 балів за завдання.
 підсумковий контроль (залік) – 40 балів.
Всього: 100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ

Висновок про рівень підготовки здобувачів може бути зроблений на підставі перевірки теоретичних знань про основні поняття і терміни, що вивчаються у даному курсі, а саме: науково-теоретичні характеристики основних понять дидактичного дослідження; методологію організації та проведення дослідження в галузі дидактики; види дидактичних досліджень, методичні та організаційні особливості їх проведення; сутність і характеристики основних методів дидактичного дослідження; специфіку й особливості наукової комунікації, загальні вимоги, стандарти оформлення результатів наукового дослідження; форми апробації та відображення результатів наукових досліджень в дидактиці.

Критерії оцінки знань

Бали	Критерії
90-100	<p>Здобувач демонструє:</p> <p>грунтовні, всебічні, мобільні, систематичні знання методології організації та проведення дослідження в галузі дидактики, його наукового апарату; основних методів дидактичного дослідження; методичних та організаційних особливостей їх проведення; специфіку наукової комунікації; форми узагальнення результатів дидактичного дослідження; вимоги до оформлення наукових праць;</p> <p>уміння встановлювати та демонструвати взаємозв'язок між основними поняттями дисципліни, їх значення для власного дослідження;</p> <p>знання основної і додаткової літератури з курсу, з проблеми дослідження;</p> <p>уміння аргументовано обстоювати та доводити свою точку зору;</p> <p>розуміння проблеми дослідження і творче застосування на практиці, що виявляється в розробці стратегії наукового пошуку, у відборі належної, потрібної для дослідження інформації, у самостійному відборі засобів і методик проведення дослідження;</p> <p>знання основних офіційно-нормативних документів, що регламентують освітню діяльність здобувача.</p>
75-89	<p>Здобувач демонструє:</p> <p>системні знання програми навчальної дисципліни, а саме: методології організації та проведення дослідження в галузі дидактики, його наукового апарату; основних методів дидактичного дослідження; методичних та організаційних особливостей їх проведення; специфіку наукової комунікації; форми узагальнення результатів дидактичного дослідження; вимоги до оформлення наукових праць;;</p> <p>здатність самостійно застосовувати знання на практиці;</p> <p>успішне самостійне виконання типових завдань;</p> <p>здатність самостійно і постійно оновлювати власні знання;</p> <p>знання основної літератури з курсу, з проблеми дослідження;</p> <p>уміння коректно і добросовісно використовувати напрацювання інших дослідників для власного дослідження;</p> <p>знання основних офіційно-нормативних документів, що регламентують освітню діяльність здобувача.</p>
60-74	<p>Здобувач демонструє:</p> <p>знання основного навчального матеріалу, які необхідні для</p>

	<p>подальшого навчання в аспірантурі (методології організації та проведення дослідження в галузі дидактики, особливості наукової комунікації; форм узагальнення результатів та вимоги до оформлення наукових праць);</p> <p>знайомство з теоретичними питаннями організації дидактичного дослідження;</p> <p>уміння виконати практичні завдання лише під керівництвом викладача;</p> <p>аргументація власної точки зору слабка, неповна, непереконлива;</p> <p>оновлення знань відбувається епізодично;</p> <p>наявні суттєві помилки в організації дослідження, але здобувач спроможний усунути їх за допомогою керівника;</p> <p>поверхове знання офіційно-нормативних документів, що регламентують освітню діяльність здобувача.</p>
35-59	<p>Здобувач демонструє:</p> <p>знання навчального матеріалу фрагментарні, нечіткі уявлення про закони і методи;</p> <p>невміння виконувати практичні завдання;</p> <p>виявлення грубих помилок у теоретичному знанні і практичній роботі.</p>
1-34 35-59	<p>Здобувач не знає значної частини викладеного матеріалу. Мають місце грубі помилки при відповіді на основні питання.</p>

Рейтинг-план дисципліни

		Поточне оцінювання									Самостійна робота	Залік	Сума
Модуль 1		Модуль 2			Модуль 3		Модуль 4						
T1	T2	T1	T2	T3	T1	T2	T1	T2	T3				
17	33	17	17	16	17	17	16	17	33	200			
		Максимальна кількість балів з урахуванням коефіцієнту $400 \times 0,15 = 60$									40	100	

Графік виконання завдань

Відповідно з розкладом занять здобувач повинен виконувати завдання для підготовки до лекцій, семінарських робіт, самостійної роботи, заліку.

Шкала виставлення оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
	Зараховано
90 – 100	
82-89	
74-81	

64-73	
60-63	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7.1. ВИДИ КОНТРОЛЮ

Для оцінки знань здобувачів використовується поточний та підсумковий контроль.

7.2. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Контроль і оцінювання результатів навчання здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди.

Методи контролю: усне опитування, співбесіда, перевірка самостійних і практичних робіт.

Форми контролю:

поточний контроль:

співбесіда – обговорення основних навчальних питань семінарського заняття (проводиться на кожному семінарському занятті);

усне опитування – перевірка виконання самостійних завдань з теми заняття (проводиться на початку семінарського заняття);

перевірка письмових завдань – завдань самостійної роботи (здійснюється у встановлені науково-педагогічними працівниками терміни), завдань практичної роботи відповідно до теми семінарського заняття (проводиться під час семінарського заняття);

підсумковий контроль (залік) – усне опитування.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Методологія наукового дослідження.
2. Наукові підходи як методологія дидактичних досліджень.
3. Культура дидактичних досліджень: суть, структура, особливості.
4. Тенденції розвитку дидактичних досліджень в Україні.
5. Академічна етика науковця: суть, ознаки, документи, що її регулюють.

6. Методика оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел.
7. Особливості формальної, неформальної та інформальної освіти.
8. Особливості дуальної освіти.
9. Ефективність дидактичного дослідження: критерії, результати.
10. Методика проведення пілотажних опитувань, анкетування.
11. Методика організації дидактичного експерименту.
12. Діагностика: суть, діагностичний експеримент.
13. Науковий апарат дослідження.
14. Загальна характеристика методів дидактичного дослідження.
15. Роль особистості науковця у проведенні дидактичного дослідження.
16. Етика науковця дослідника.
17. Експериментальний педагогічний майданчик у сфері дидактики: нормативно-правове забезпечення створення та функціонування експериментального майданчика.
18. Розкрити напрями сучасних дидактичних досліджень.
19. Внесок українських учених у розвиток дидактики, дидактичних досліджень (В.Оніщук, В.Бондарь, О.Савченко, В.Євдокимов, В.Лозова).
20. Статистичні методи в системі дидактичних досліджень.
21. Методи перевірки вірогідності дидактичного дослідження.
22. Критерії і показники ефективності дидактичного дослідження.
23. Організація і проведення варіативного експерименту в дидактиці.
24. Методика відбору інформації для обґрунтування проблеми дослідження.
25. Загальна характеристика етапів дидактичного дослідження.
26. Авторське право в дослідженнях: суть, вимоги, нормативні документи.
27. Психологія в системі дидактичних досліджень.
28. Особливості підходів зарубіжних учених до здійснення дидактичних досліджень.
29. Новітні форми і методи навчання як предмет сучасних дидактичних досліджень.
30. Актуальні проблеми дидактики як предмет дидактичних досліджень.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА.

№ з/п	Назва теми/розділу	Форми роботи	Критерії оцінювання	Графік консультацій
1.	Модуль 1. Методологія дидактичних досліджень.	1. Скласти словник основних понять теми.	Словник	За розкладом
		2. Обґрунтувати вибір наукових підходів, які реалізуються у власному дослідженні.	Письмове обґрунтування	За розкладом
		3. На основі аналізу авторефератів дисертацій з дидактики оцінити їх з точки зору дидактичної культури (виконання і оформлення, подання результатів у таблицях, графіках, діаграмах).	Письмовий аналіз	За розкладом
		4. Підготувати реферат: «Форми узагальнення результатів дидактичного дослідження».	Реферат	За розкладом
		5. Розробити таблицю «Класифікація дидактичних досліджень за їх характером і змістом».	Текст таблиці	За розкладом
		6. Підготувати реферат:	Реферат	За розкладом

		«Методологічні та теоретичні засади дидактичного дослідження».		
		7. Підготувати презентацію: «Класифікації методів науково-дидактичного дослідження».	Презентація	За розкладом
		8. Підготувати презентацію: «Усний виклад (повідомлення, доповідь) як форма узагальнення результатів дидактичного дослідження».	Презентація	За розкладом
		9. Розробити вимоги до підготовки і оформлення друкованої праці (тези, стаття).	Письмова робота	За розкладом
		10. Підготувати доповідь: «Мова і стиль викладу змісту наукової праці».	Виступ з доповіддю, текст доповіді з презентацією	За розкладом
2.	Модуль 2. Теоретичні основи дидактичних досліджень.	1. Скласти словник основних понять теми.	Словник	За розкладом
		2. Скласти таблицю, в якій представити мету, завдання, переваги і недоліки формальної, неформальної, інформальної, дуальної освіти, особливості їх реалізації в	Таблиця	За розкладом

		зарубіжних країнах (за вибором: країни Сходу, Західноєвропейські країни, Англія, США).		
		3.Познайомитись з логічно-графічним структуруванням, представити процес побудови схем у вигляді розробленого алгоритму.	Реферат	За розкладом
		4.Визначити зміст освіти, дидактичні принципи, особливості організації класно-урочної системи, закономірності навчання в педагогічній концепції Я.А.Коменського, результати представити у вигляді таблиці.	Таблиця	За розкладом
		5. Визначити ціль навчання, виховання, розвитку, роль психологічних засад у навчанні, основні вимоги до організації процесу навчання в педагогічній концепції Й. Песталоцці, результати представити у вигляді таблиці.	Таблиця	За розкладом
		6.Підготувати реферат:	Реферат	За розкладом

		«Формування в учнів пізнавальної активності й творчого мислення на основі цілісного підходу до навчального процесу в дослідженнях Л. Занкова, М. Данилова, Г. Щукіної, І. Лернера, А. Алексюка, В. Онищука (за вибором)».		
		7.Визначити вимоги до організації навчального процесу, змісту і методів навчання в педагогіці співробітництва (Ш. Амонашвілі, С. Соловейчик, С. Лисенкова, В. Шаталов, М. Палтишев, В. Караківський)	Письмова робота	За розкладом
		8.Підготувати доповідь: «Характеристики дидактичних концепцій в контексті сучасних викликів».	Виступ з доповіддю на основі підготовленої презентації	За розкладом
	Модуль 3. Вимоги до науково-педагогічних працівників.	1. Скласти словник основних понять теми.	Словник	За розкладом
		2. Розробити модель науково-педагогічного працівника.	Презентація	За розкладом
		3. Скласти кодекс	Письмова	За розкладом

		добročесності науковця	робота	
		4. Підготувати доповідь на тему: «Сучасний викладач вищої школи: вимоги до особистості».	Виступ з доповіддю, текст доповіді з презентацією	За розкладом
		5. Скласти професіограму викладача вищої школи.	Письмова робота	За розкладом
		6. Підготувати презентацію на тему: «Етичні вимоги до науково-педагогічних працівників».	Презентація	За розкладом
		7. Написати есе на тему: «Педагог третього тисячоліття: особистість, професіонал, дослідник»	Письмова робота	За розкладом
		8. Підготувати доповідь на тему: «Проблема етично-правового регулювання дослідницької діяльності в галузі дидактики».	Виступ з доповіддю, текст доповіді з презентацією	За розкладом
4.	Модуль 4. Організація проведення експериментального дидактичного дослідження.	1. Відбір методик оцінки результатів дидактичного дослідження, зокрема сформованості досліджуваного явища.	Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять	За розкладом
		2. Скласти словник основних понять теми.	Словник	За розкладом

		3. Розробити алгоритм обґрунтування обраної теми.	Обговорення підготовлених матеріалів на аудиторних заняттях	За розкладом
		4. Розробити варіанти плану дослідження з обраної теми в залежності від предмета дослідження, складу учасників експерименту.	Письмова робота	За розкладом
		5. Розробити орієнтовну програму експерименту.	Письмова робота	За розкладом
		6. Визначити критерії, показники, рівні сформованості досліджуваної якості.	Письмова робота	За розкладом
		7. Познайомитись зі структурою авторефератів з дидактики, проаналізувати його з точки зору: відповідності наукового апарата темі дослідження; змістової складової; методики проведення експерименту; методик виміру досліджуваного явища; формування висновків.	Конспект, обговорення результатів проведеної роботи на аудиторних заняттях	За розкладом
		8. Підготувати відзив на автореферат дисертації.	Текст відгуку	За розкладом
		9. Розробка анкет	Текст анкети	За розкладом

		для опитування (учнів, студентів, викладачів) у контексті власного дослідження.		
		10. Підготувати презентацію: «Науково-педагогічна експедиція як метод дидактичного дослідження».	Презентація	За розкладом
		11. Підготувати доповідь: «Соціометрія, метод експертних оцінок, педагогічний консиліум в дидактичних дослідженнях».	Виступ з доповіддю на основі використання підготовленої презентації	За розкладом
		12. Підготувати реферат: «Основні поняття математичної статистики у дидактичних дослідженнях».	Реферат	За розкладом
		13. Підготувати доповідь: Нормативно-правові основи організації та проведення експериментального дидактичного дослідження.	Виступ з доповіддю, текст доповіді з презентацією	За розкладом
		14. Підготувати презентацію: «Незалежне оцінювання й самооцінювання як методи збирання емпіричних даних».	Презентація	За розкладом

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

9.1. БАЗОВА

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
2. Методологічні засади педагогічного дослідження : монографія / авт. кол. : Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило та ін. ; за заг. ред. В. С. Курила, Є. М. Хрикова ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 248 с.
3. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посібник / за ред. В.І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Х. : «ОВС», 2010. – 480 с.
4. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія. Т. 1. / [авторський колектив]. – Київ : Педагогічна думка, 2015. – 176 с.
5. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень : підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – Рівне : Волин. береги, 2013. – 359 с.

9.2. ДОПОМІЖНА

1. Ваховський Л. Ц. Методологія досліджень історико-педагогічного процесу: постановка проблеми / Л. Ц. Ваховський // Шлях освіти. – 2005. – № 2. – С. 7–11.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник Київ: ЦНЛ, 2018. 384 с.
3. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків, 2019. 368 с.
4. Закон України «Про освіту»: чинне законодавство станом на 01 лютого 2018 року: офіц. текст. Київ: АЛЕРТА, 2018.120с.
5. Золотухіна С. Т., Микитюк О. М. Історико-педагогічний підхід. Наукові підходи до педагогічних досліджень : монограф. / За ред. В. І. Лозової. Харків: Хар. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, 2012. С. 318-347.
6. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв ; під ред. В. О. Дроздова ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К. : Професіонал, 2005. – 238, [1] с.
7. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». – Режим доступу: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.
8. Пехота О. М. Основи педагогічних досліджень: навч. посібник / О. М. Пехота. – 2-ге вид., перероб. та допов. – К. : Знання, 2013. – 287 с.
9. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічне дослідження та його «околиці» *Шлях освіти*. 2007. № 44. Т. 2. С. 6-12.
10. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем / О. В. Сухомлинська. – К. : А.П.Н., 2003. – 68 с.
11. Ткачова Н. О. Аксіологічний підхід. Наукові підходи до педагогічних досліджень : монограф. / За ред. В. І. Лозової. Харків: Хар. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, 2012. С. 126-146.
12. Трубавіна І. М. Зміст нормативної навчальної дисципліни «Теоретичні основи дидактичних досліджень» за напрямом підготовки: доктор філософії (науки про освіту 011, спеціалізація 09, денна форма навчання. «Соціально-гуманітарні дисципліни: напрямки наукового пошуку». Матер. всеукр. наук. конфер. (м. Дніпропетровськ, 12 квітня 2016 р.): у 2-х частинах. Д. : ТОВ «Інновація», 2016. Частина II. С. 105-109.
13. Цехмістрова Г. С. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / Г. С. Цехмістрова. – 2-е вид. допов. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 352 с.

10. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Для забезпечення викладання дисципліни аудиторії 315-В, 316-В. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни складає: програмне забезпечення MS Office: Word, PowerPoint; технічне забезпечення: відеопроєктор, настінний екран, ноутбук, доступ до Інтернет-ресурсів та електронних бібліотек В самостійній та аудиторній роботі аспірантів активно використовується єдина інформаційна база (нова література, періодика, електронні освітні ресурси).

Навчально-методичний комплекс дисципліни: робоча навчальна програма дисципліни, опорні схеми лекцій, завдання для самостійної роботи аспірантів, матеріали для контролю рівня їхніх знань та вмінь. Здобувачі вищої освіти мають також відкритий доступ до електронних варіантів методичних вказівок до семінарських занять, самостійної роботи, силабусу навчальної дисципліни